

UMĚNÍ 20. STOLETÍ

Nový věk

Osvícenství

Racionalismus, humanismus, logika
pojmy občan, lidská práva, rovnost, demokracie

Voltaire, Diderotova encyklopedie, Rousseau

Pohyb společenských struktur — Velká francouzská
revoluce, Deklarace lidských práv

Zrušení nevolnictví, josefínská reformace

Svoboda vede lid na barikády

Eugène Delacroix, 1830

Vědecko–technická revoluce

Průmyslová revoluce

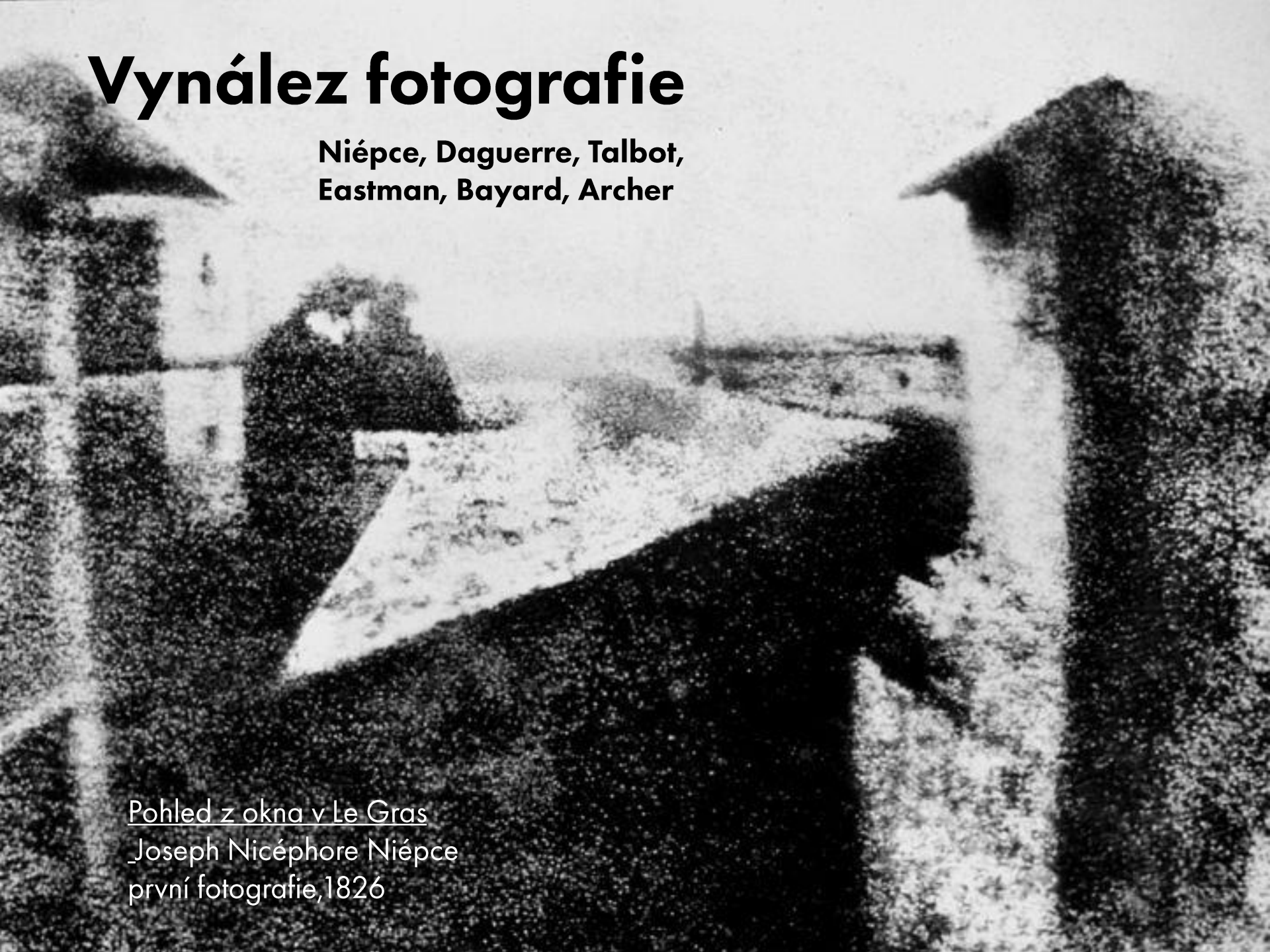
Industrializace (Velká Británie, poté
Evropa)

Vědecko-technický pokrok, století
vynálezů (pára, elektrika, fotografie)

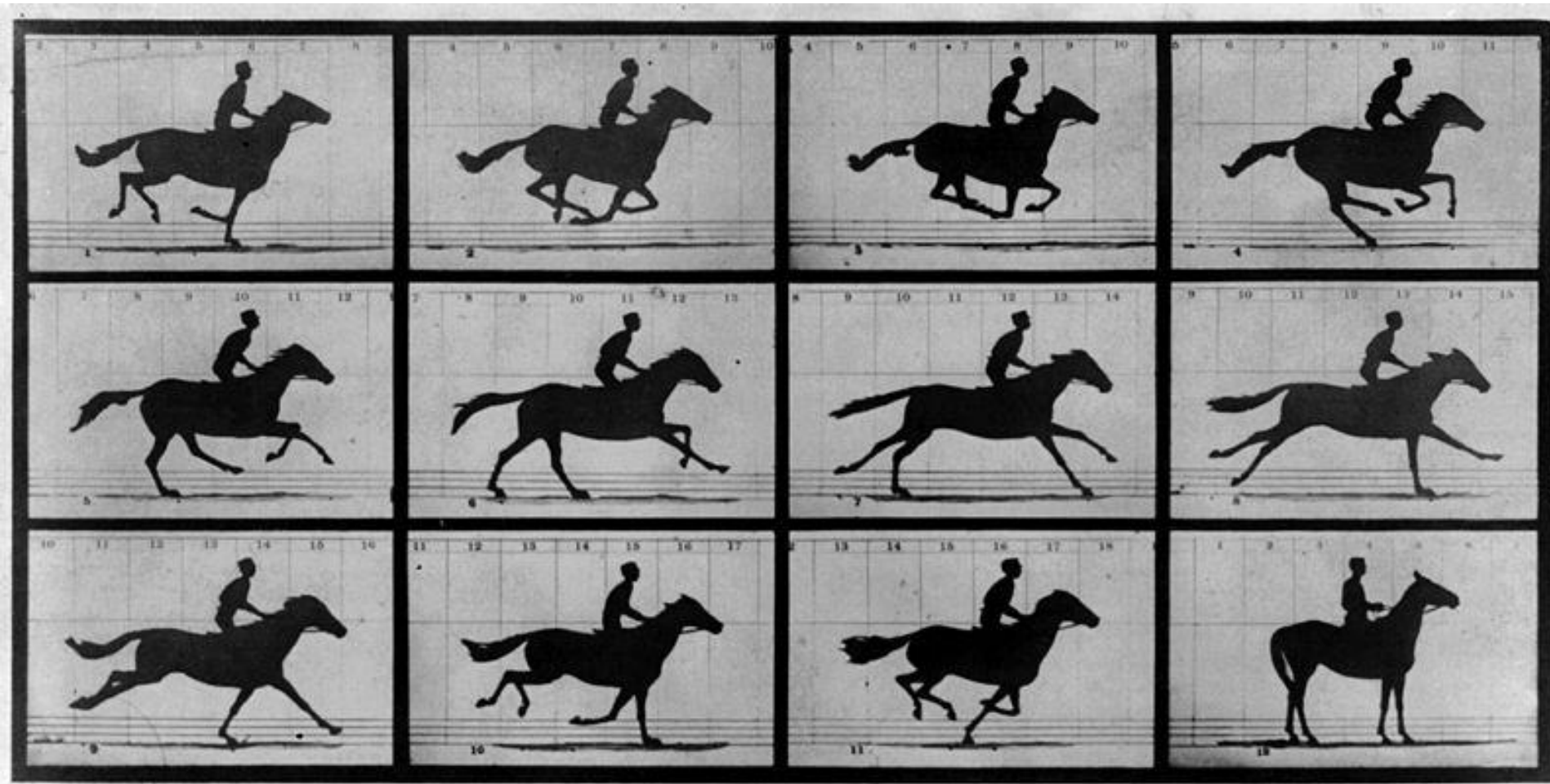
Vynález fotografie

Niépce, Daguerre, Talbot,
Eastman, Bayard, Archer

Pohled z okna v Le Gras
_Joseph Nicéphore Niépce
první fotografie, 1826

Film a jeho předchůdci

Copyright, 1878, by MUYBRIDGE.

MORSE'S Gallery, 417 Montgomery St., San Francisco.

THE HORSE IN MOTION.

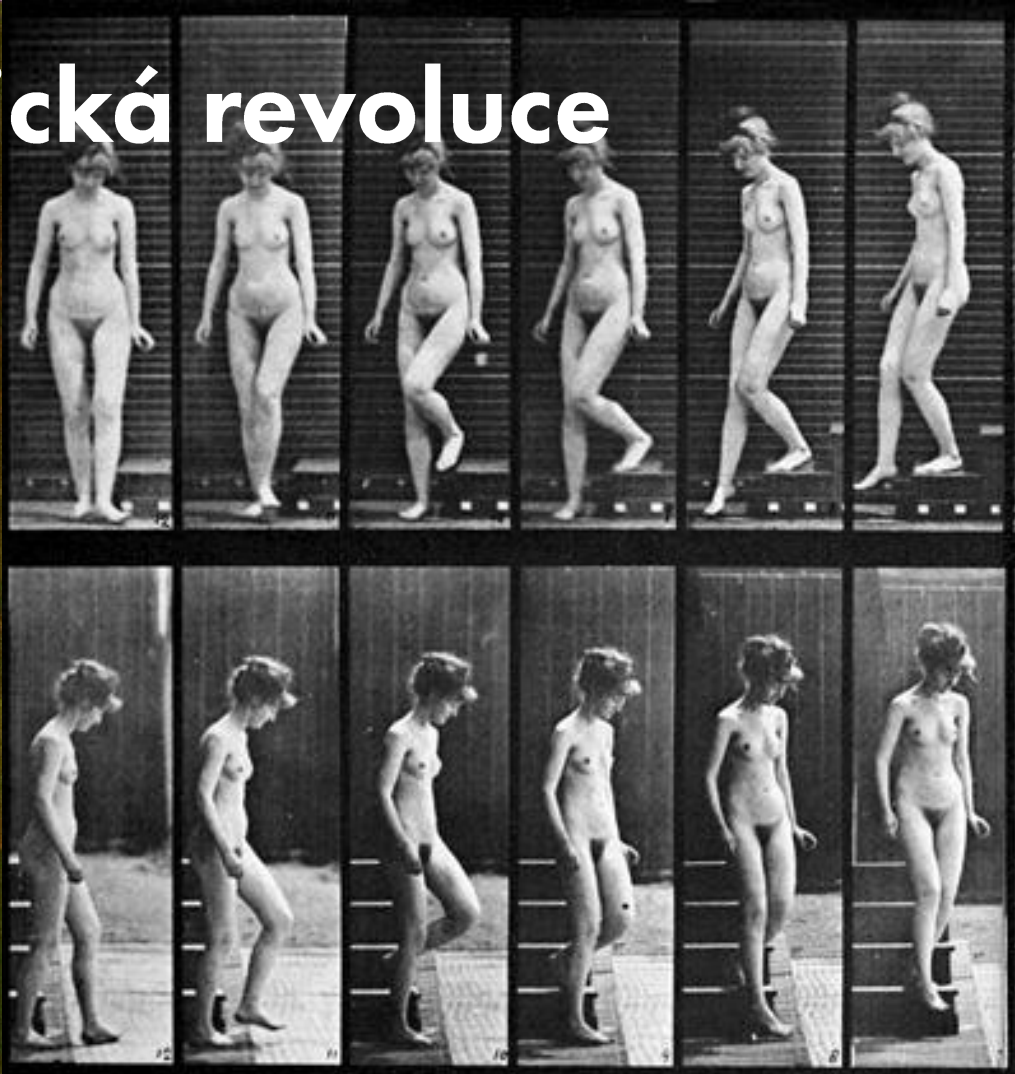
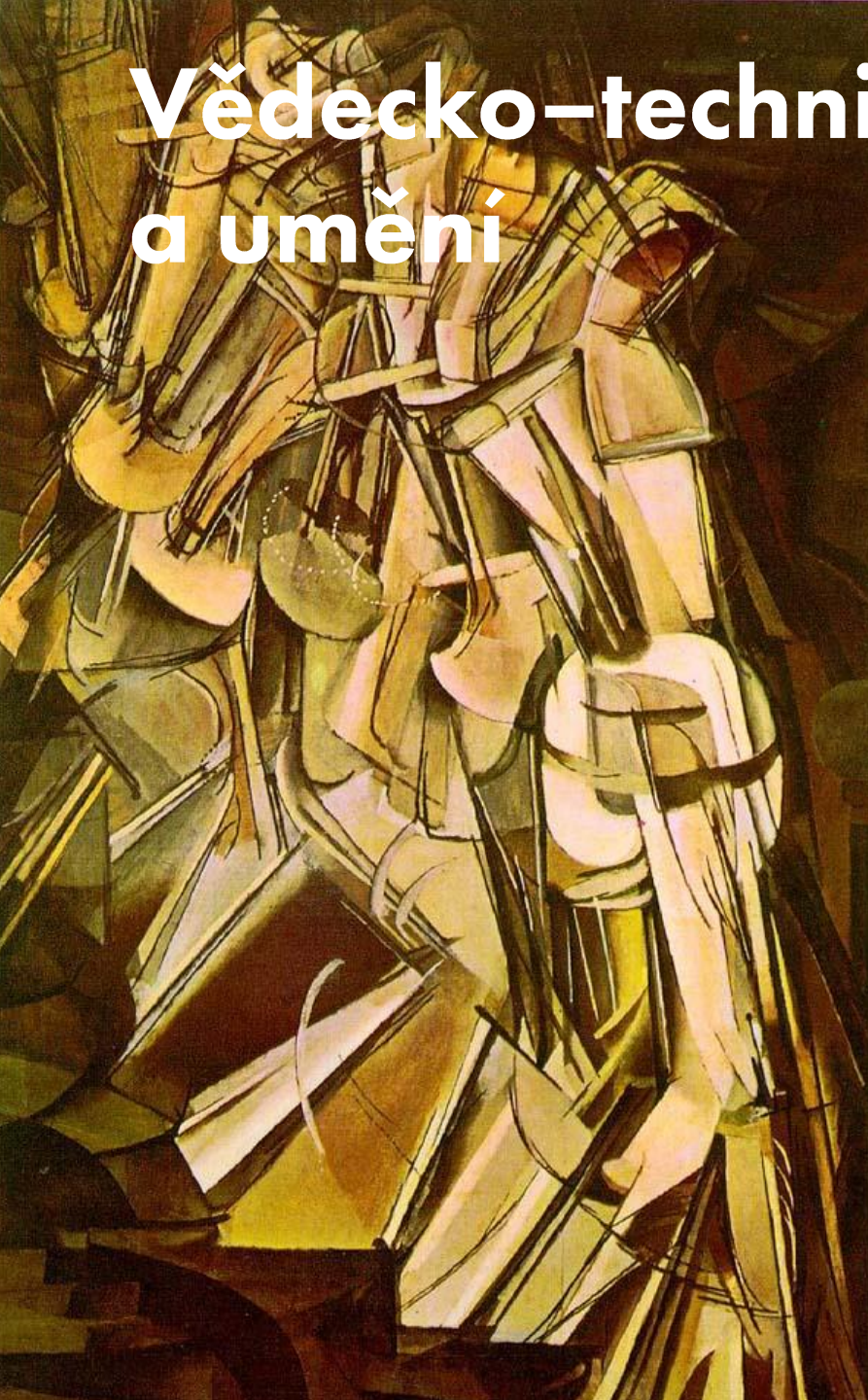
Illustrated by
MUYBRIDGE.

AUTOMATIC ELECTRO-PHOTOGRAPH

"SALLIE GARDNER," owned by LELAND STANFORD; running at a 1.40 gait over the Palo Alto track, 19th June, 1878.

The Horse in Motion, Eadweard Muybridge, 1872

Vědecko-technická revoluce a umění

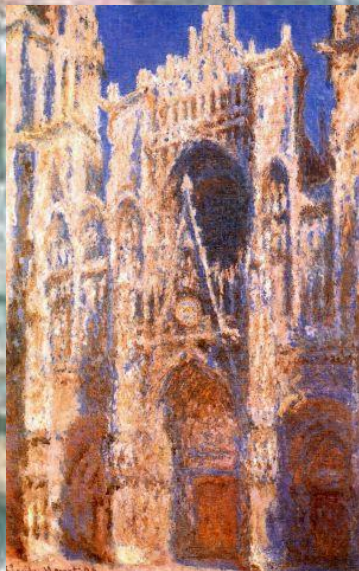
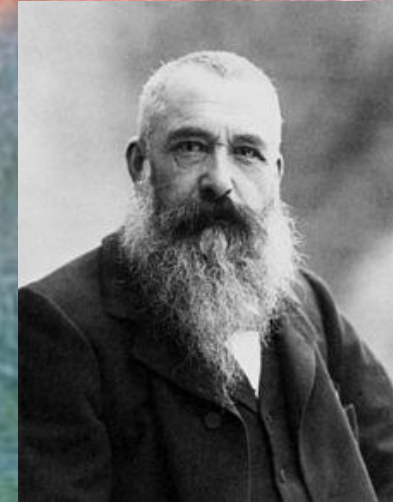

The Human Figure in Motion
Eadweard Muybridge, 1887

Nude Descending the Staircase (No. 2)
Marcel Duchamp, 1912

Impresionismus

Claude Monet – Imprese, 1872

Post-impresionismus

Vincent van Gogh – Pole s vránami, 1890

20. století

2 světové války, revoluce, totalitní režimy, demokracie

1. pol.: Rozvoj médií jako fotografie, film, záznam zvuku, telegraf, telefon, rádio

2. pol.: Rozvoj komunikačních technologií, elektronických a digitálních médií

**„Ve 20. století explodovaly tři velké bomby:
demografická, atomová
a telekomunikační.“** *Albert Einstein*

La Rivolta – Gino Severini, 1911

Modernismus, úloha umělce v moderním věku

Úloha umělce i jeho postavení se v moderním věku zcela mění. Jeho vyjádření je zcela individuální, umělec se stává médiem sebe sama a ne zadavatele. Je zproštěn úlohy exkluzivního řemeslníka a je mu dán zcela svobodný způsob vyjádření.

„Umělec (moderní doby) je s oblibou představován jako hrdina (např. Cézanne nebo Van Gogh), který osamocen bojuje za zobrazení světa novým, osobitým způsobem. V minulosti umělci byli mistry a měli veliké dílny s celou hierarchií pracovních míst. Mistr byl součástí mocné společenské elity.“ *David Hockney*

**Claude Monet – Londýnský
parlament, 1904**

Ingres

Modernismus

Hledá nové způsoby vyjádření, popírá klasické pojetí obrazu a sochy, experimentuje, posouvá hranice mezi uměním a ne-uměním

Impresionismus

Kubismus

Expresionismus

Fauvismus

Suprematismus

Dadaismus

Surrealismus

Malevič

Picasso

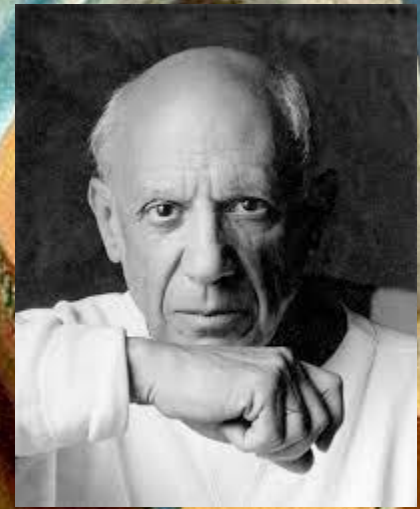

Beckmann

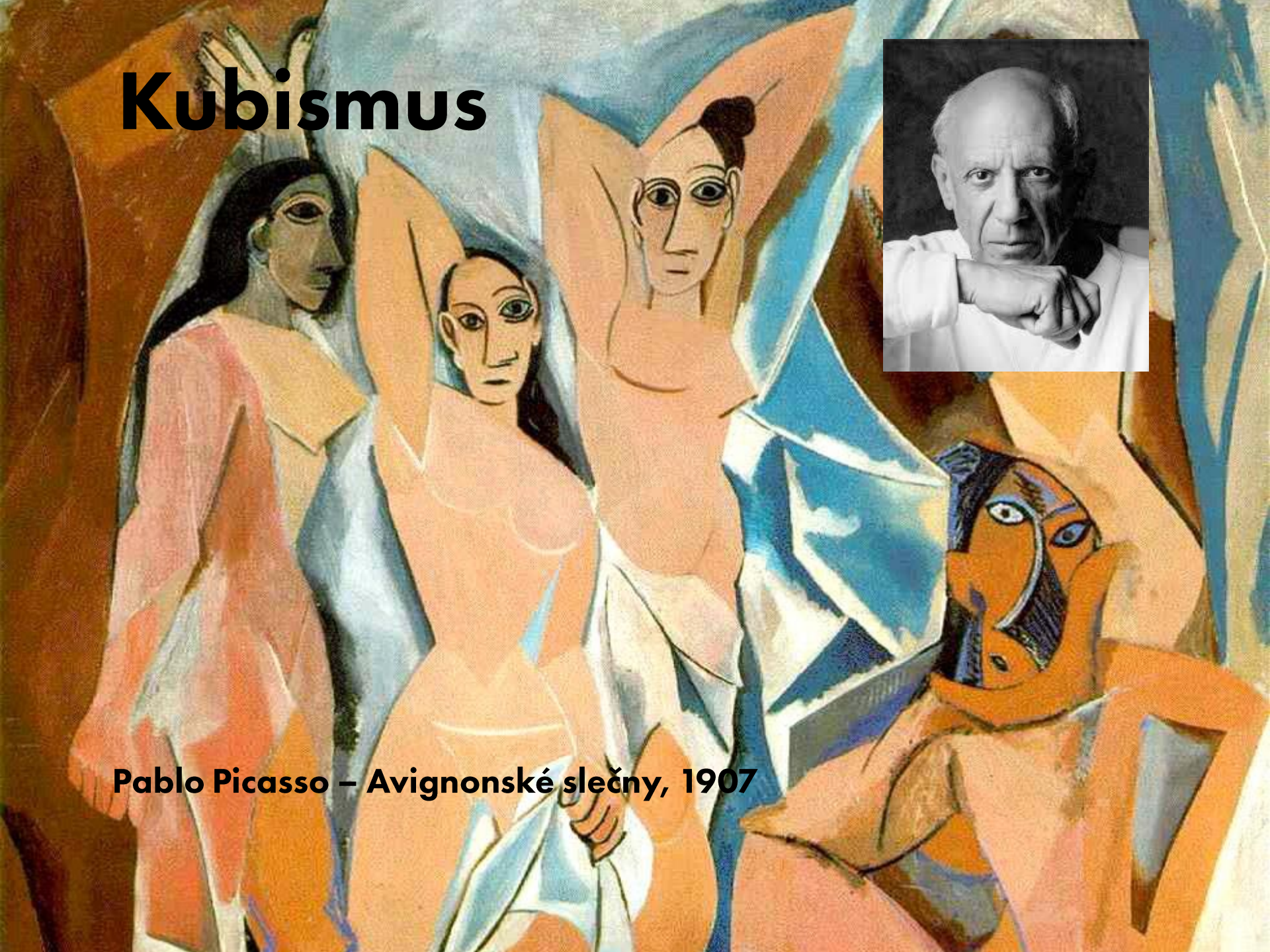

Duchamp

Kubismus

Pablo Picasso – Avignonské slečny, 1907

Kubismus

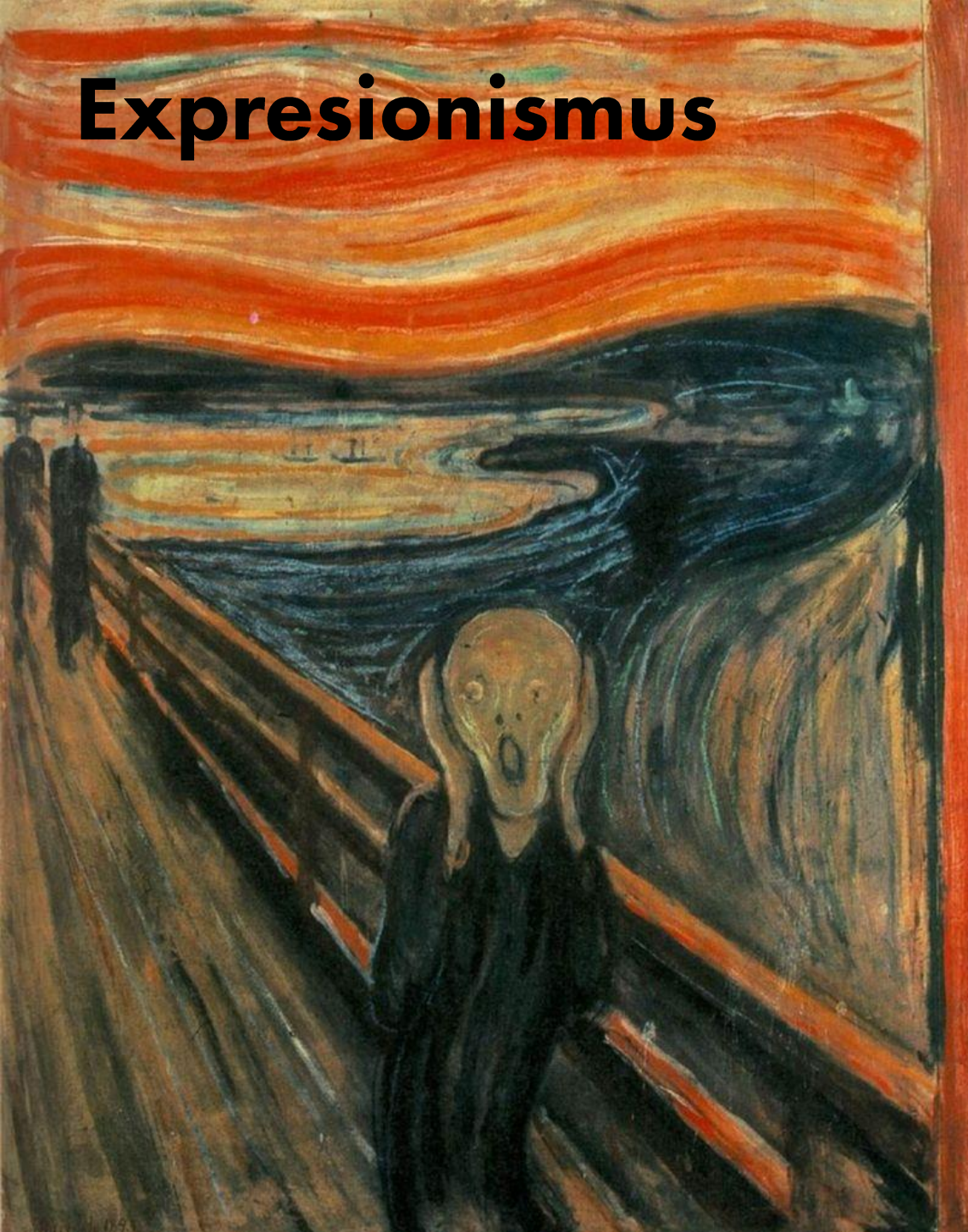

Analytický

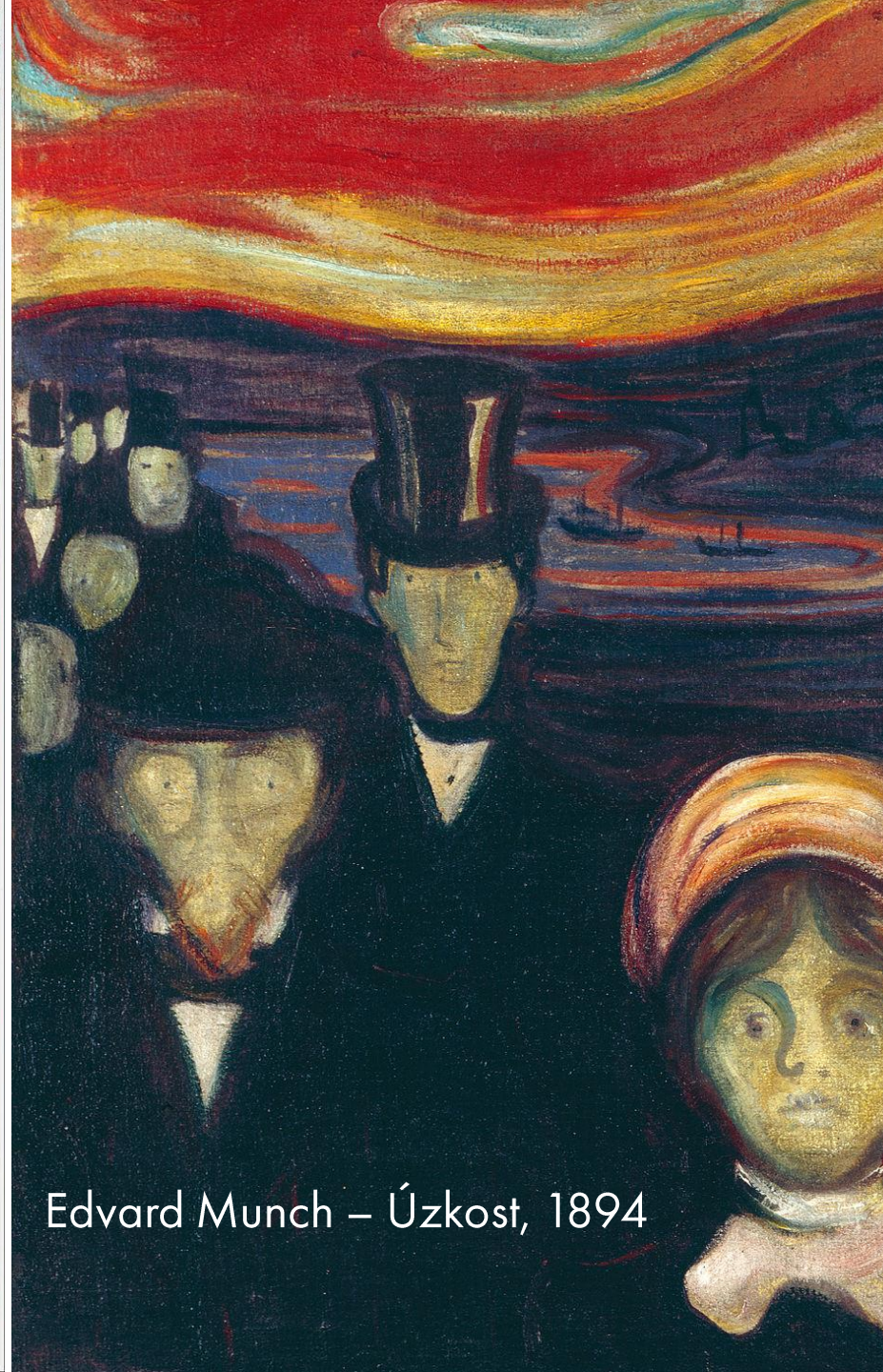
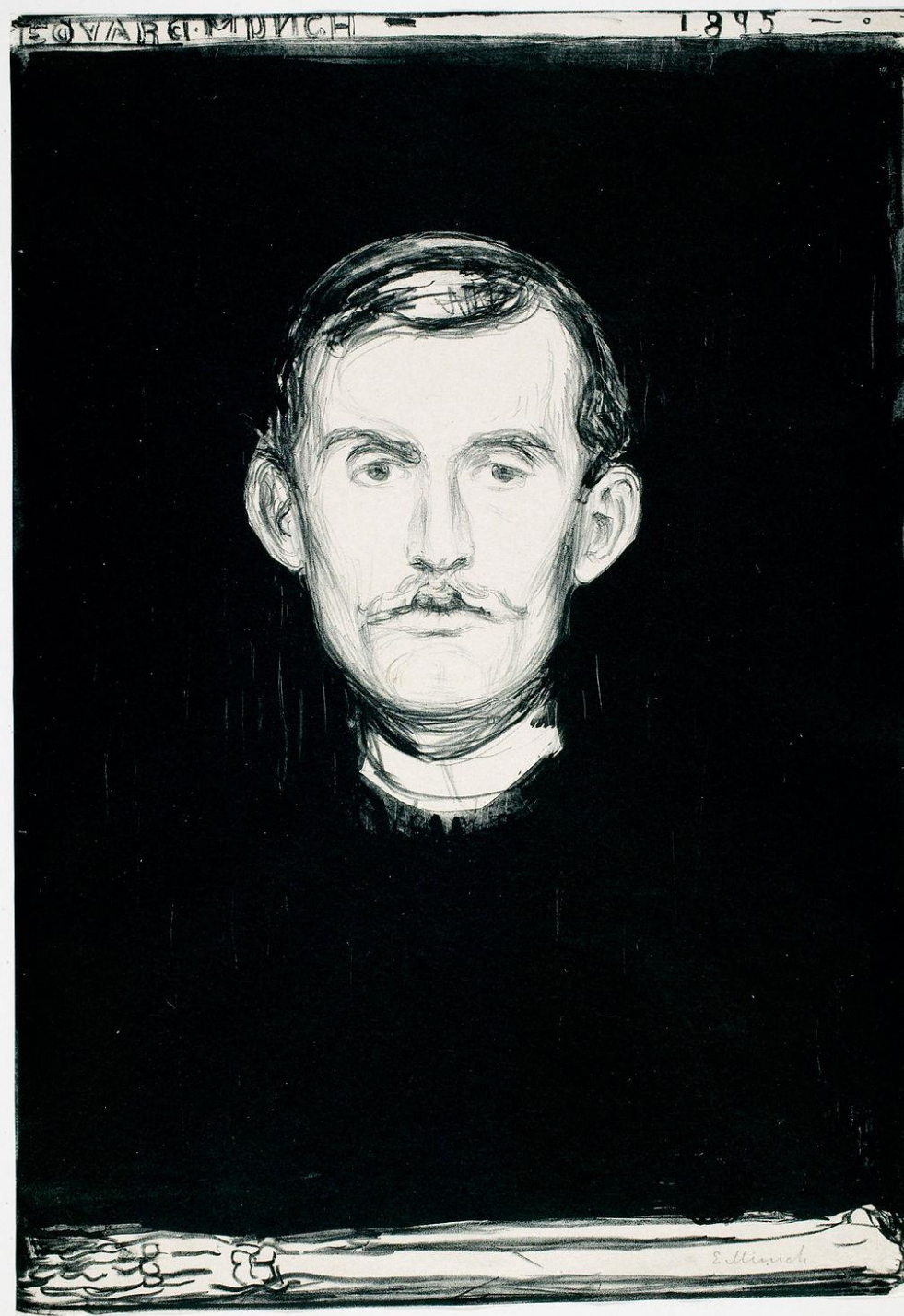
Syntetický

Expresionismus

„Šel jsem po cestě se dvěma přáteli – slunce zapadalo za horu nad městem a fjordem – pocítil jsem nápor smutku – nebe se náhle změnilo v krvavou červeň. Zastavil jsem se, opřel o zábradlí, smrtelně unaven – přátelé se po mně ohlédli a pokračovali dál – díval jsem se nad plápolajícími mraky na fjordem, byly jak krev a meč, a město – modročerný fjord a město – mí přátelé šli dál a já tam stál a třásl se strachy – cítil jsem jakoby velký, nekonečný výkřik šel tou nekonečnou přírodou.“

**Edvard Munch –
Výkřik, 1893**

Edvard Munch – Úzkost, 1894

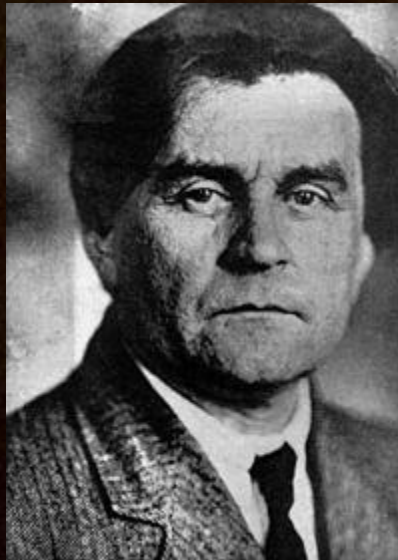
Fauvismus

„le fauve“ – šelma

Henri Matisse – Tanec, 1910

Suprematismus

Kazimír Malevič – Černý čtverec, 1915

Futurismus

„Řvoucí automobil, který jede, jako by letěl na dělovém náboji, je krásnější než Niké Samothrácká.“

**Futuristický manifest,
1909**

Umberto Boccioni – Unique Forms of Continuity in Space, 1913

Geometrická abstrakce

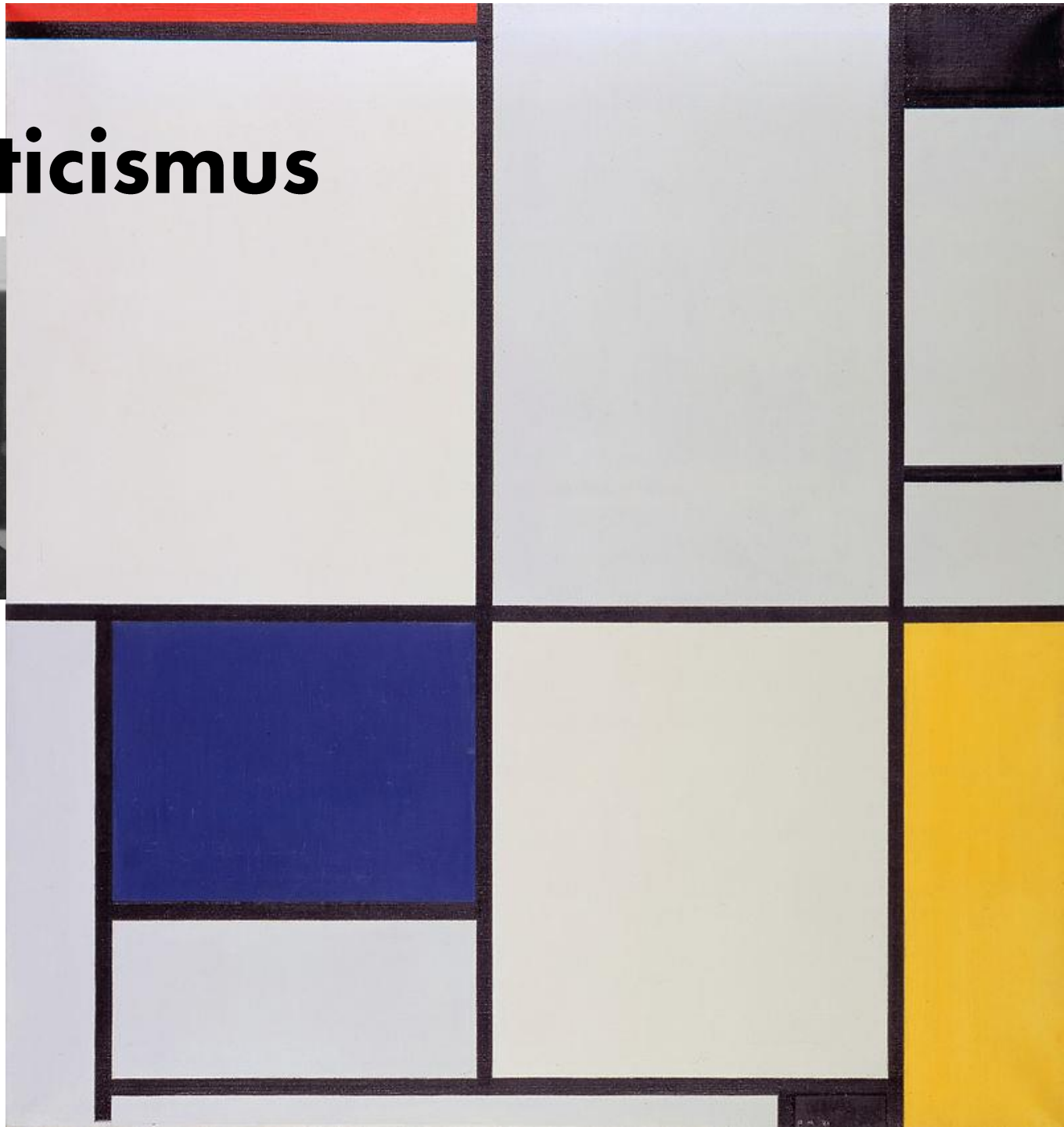

František Kupka – Dvoubarevná fuga, 1912

Neoplasticismus

Piet Mondrian –
Tableau I, 1921

Dadaismus

Marcel Duchamp – Fontána, 1917

Dadaismus

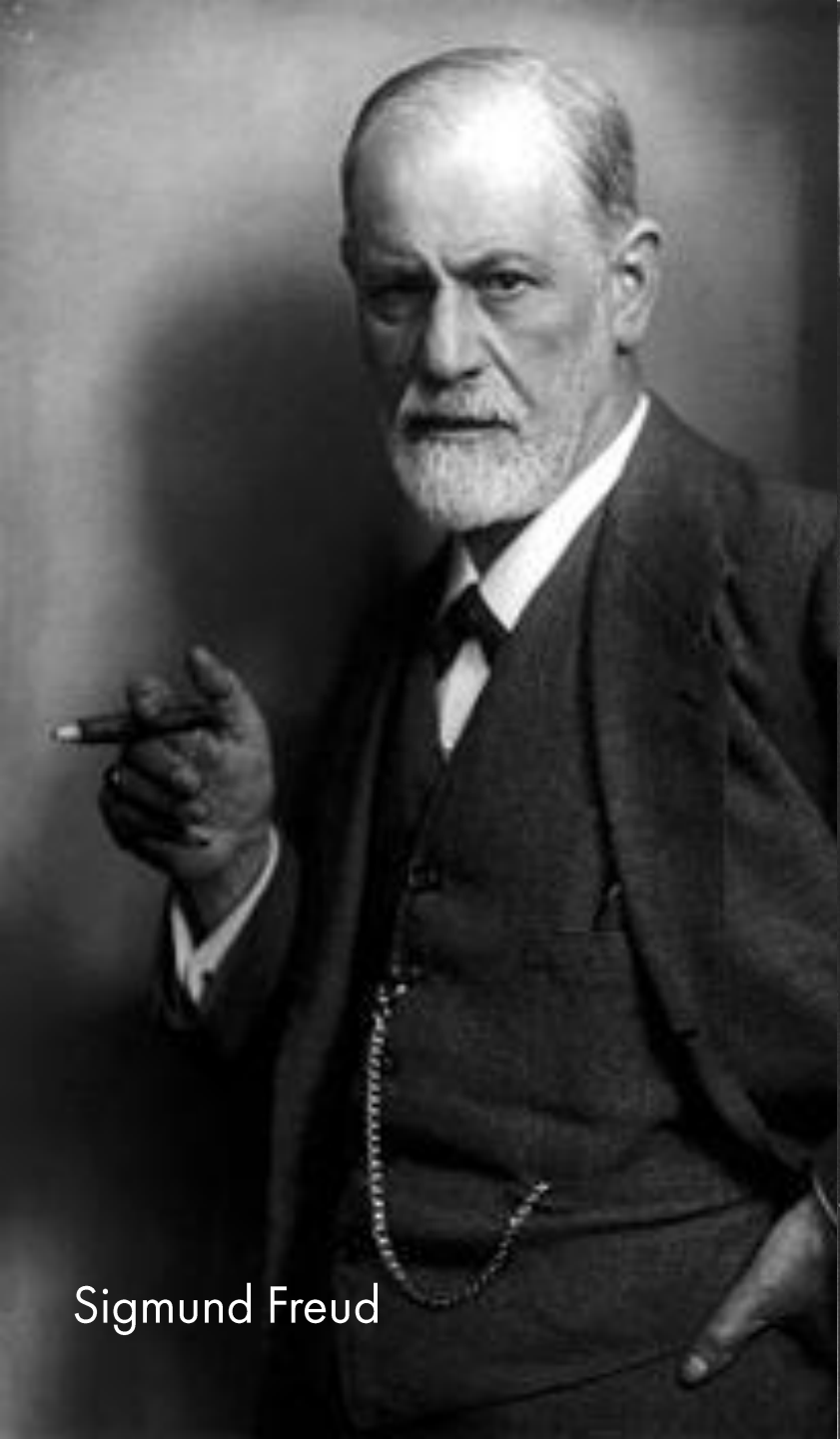

Internationale Dada Messe Berlin, Raum 1, 1920

Dadaismus

Tristan Tzara's *The Gas Heart*, with costumes by Sonia Delaunay, performed at Theatre Michel in Paris, 1923

Sigmund Freud

André Breton

Max Ernst

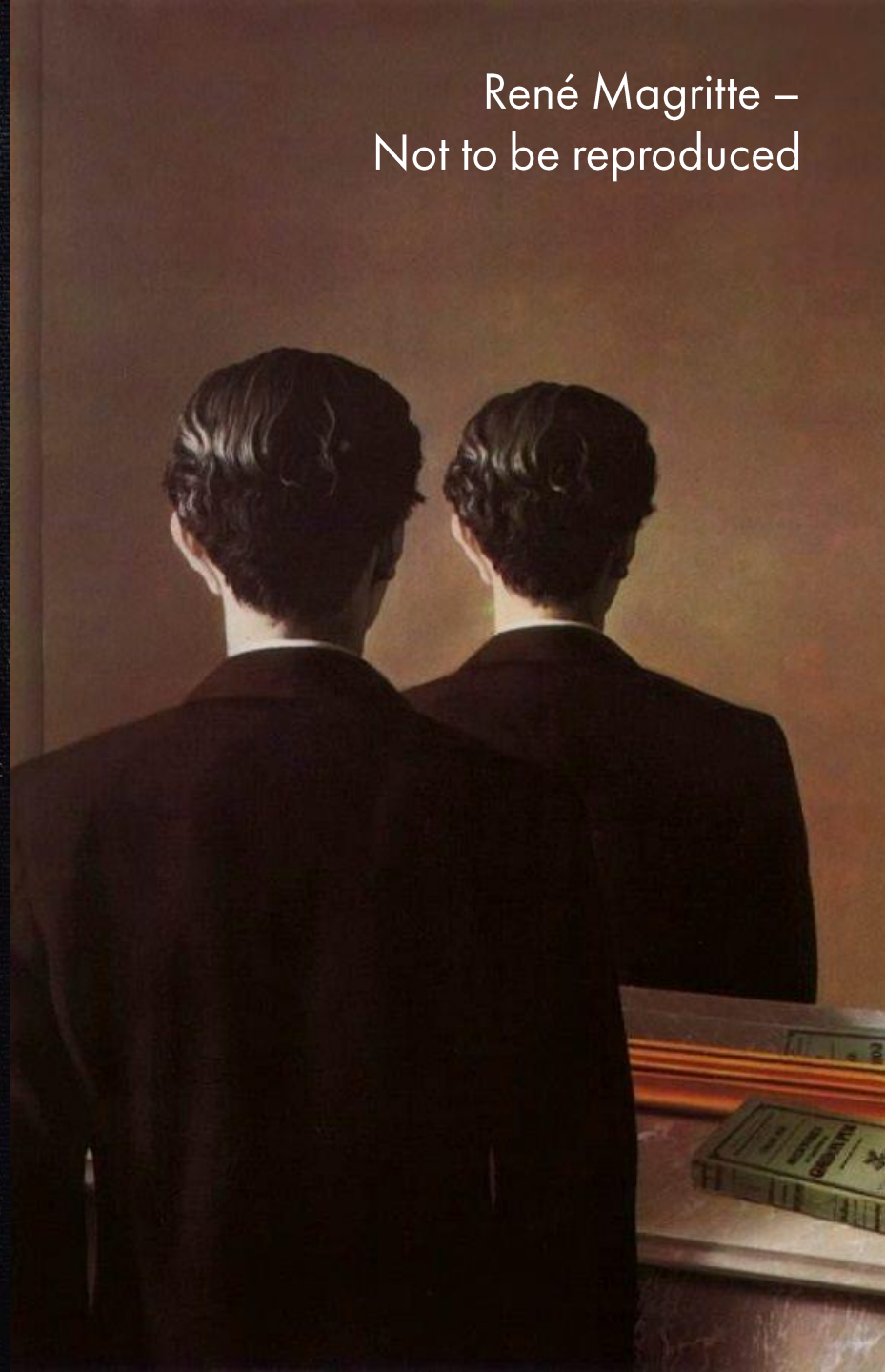
Surrealism

André Masson

Giorgio de Chirico –
Le Muse inquietanti

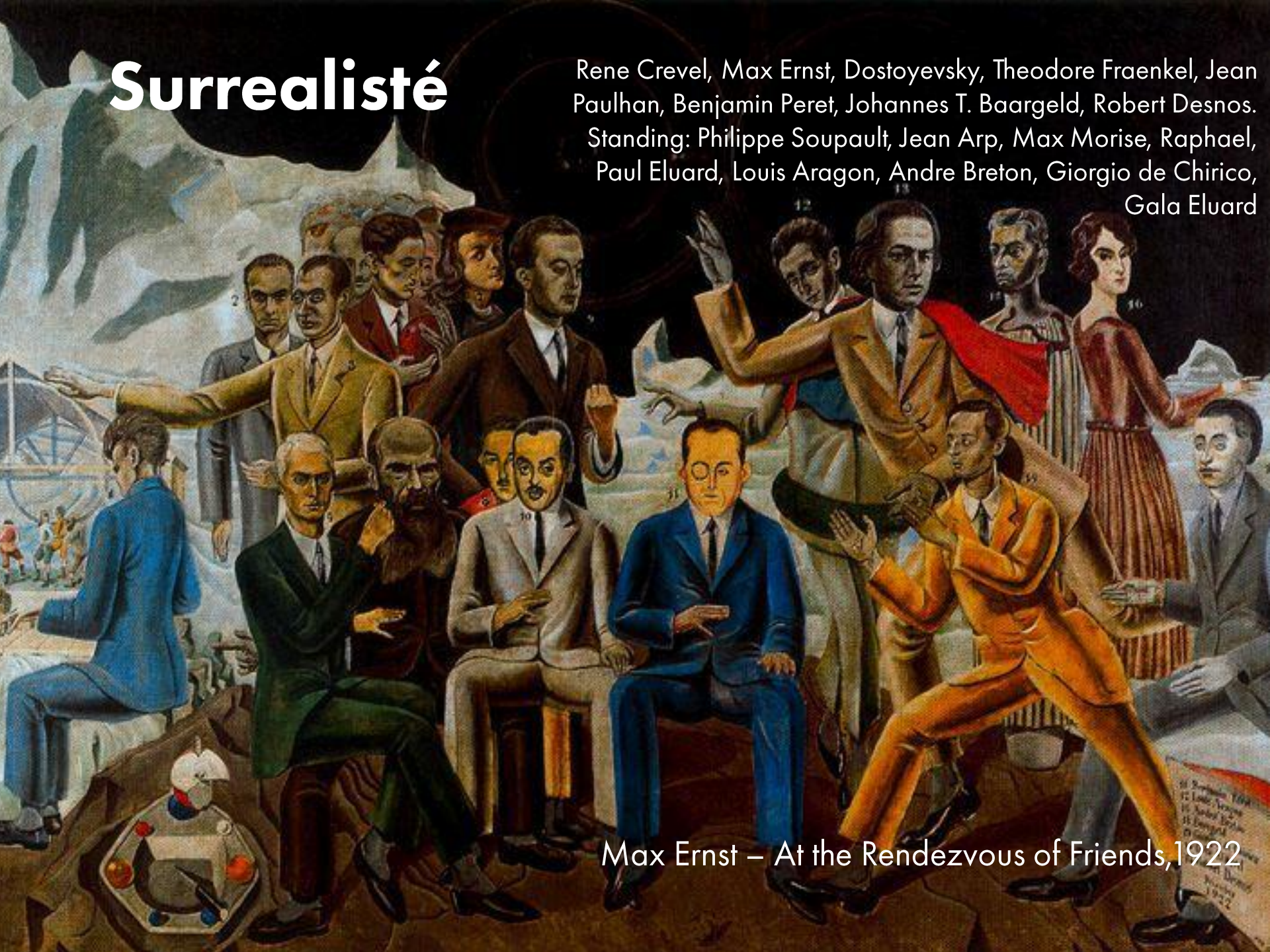

René Magritte –
Not to be reproduced

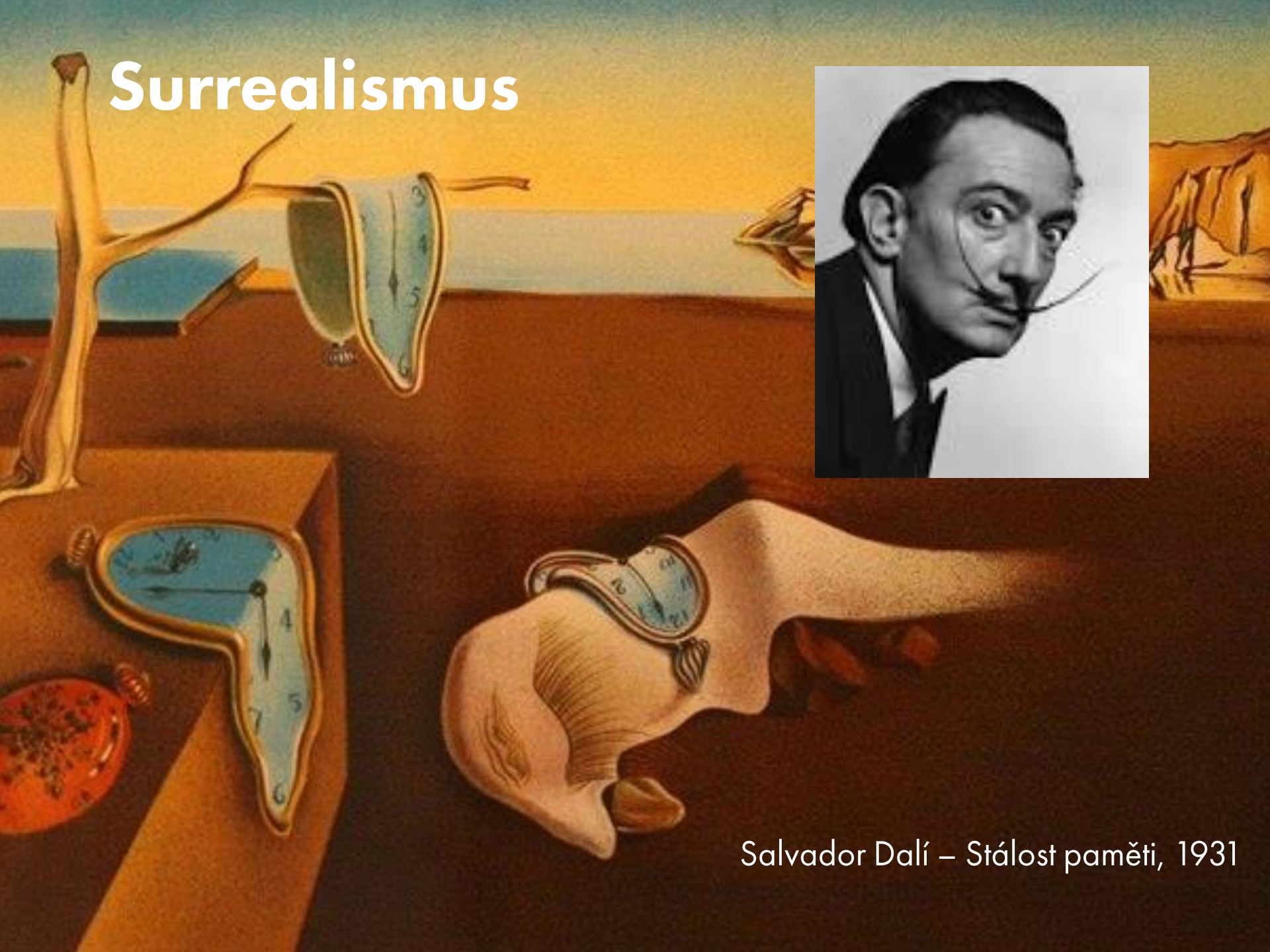
Surrealisté

Rene Crevel, Max Ernst, Dostoyevsky, Theodore Fraenkel, Jean Paulhan, Benjamin Peret, Johannes T. Baargeld, Robert Desnos.
Standing: Philippe Soupault, Jean Arp, Max Morise, Raphael, Paul Eluard, Louis Aragon, Andre Breton, Giorgio de Chirico, Gala Eluard

Max Ernst – At the Rendezvous of Friends, 1922

Surrealismus

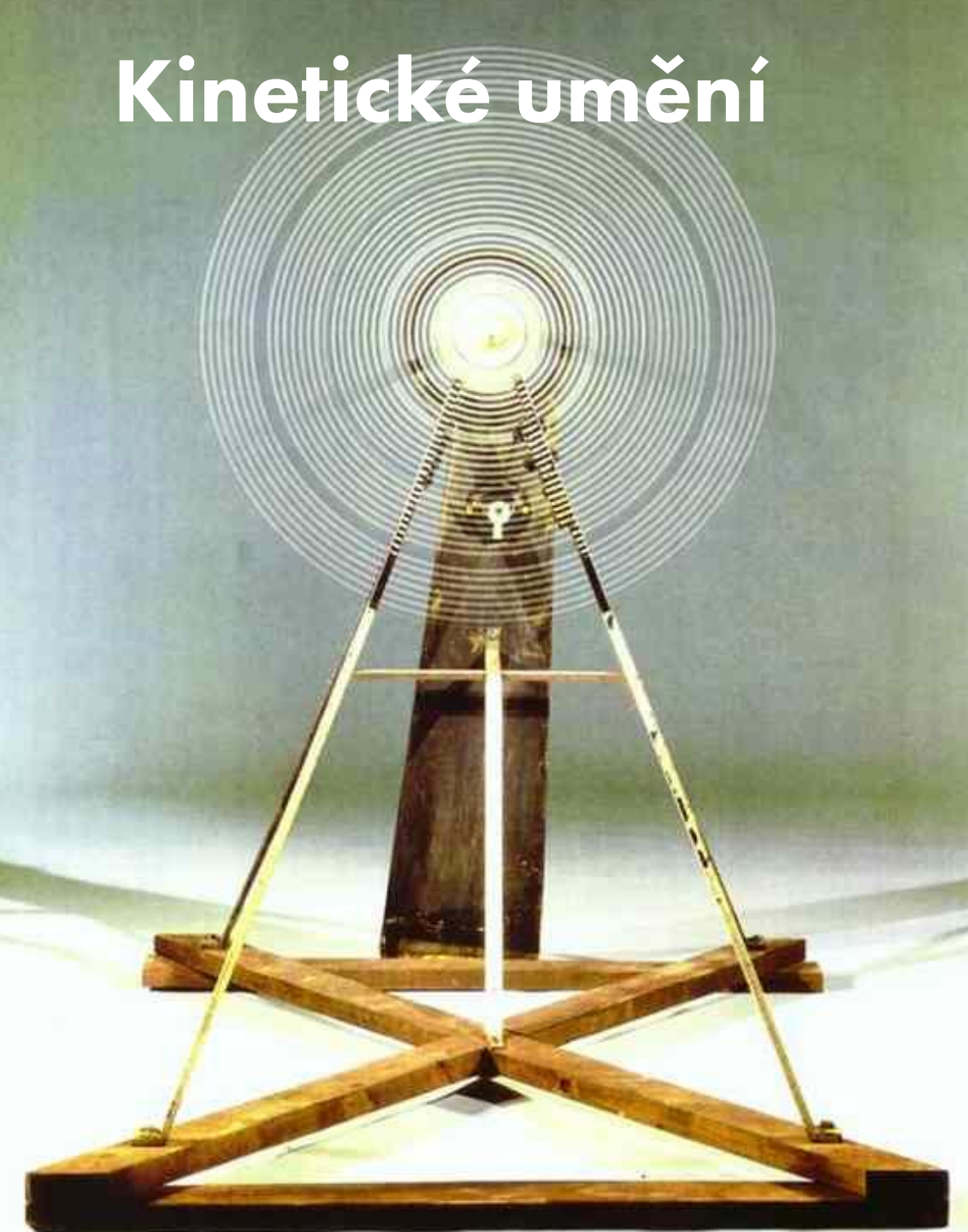
Salvador Dalí – Stálost paměti, 1931

Ceci n'est pas une pipe.

René Magritte – The Treachery of Images, 1928

Kinetické umění

Kolo bicyklu
Marcel Duchamp

Rotary demisphere, 1925
Marcel Duchamp

Kinetické umění

A black and white photograph of a kinetic sculpture by László Moholy-Nagy. The sculpture is a complex, multi-layered structure made of metal rods and plates. It features several large, circular plates with a grid of small holes. The plates are arranged in a way that they can rotate and move, creating a dynamic, three-dimensional effect. The sculpture is mounted on a base and is set against a dark background. The lighting is dramatic, highlighting the metallic surfaces and the intricate details of the structure.

László Moholy-Nagy
Kinetická socha, 1925

Kinetické umění

Světelně-kinetická plastika
Zdeňka Pešánka

Modernismus 2. pol. 20. století

Abstraktní umění

Konceptuální umění

Pop art

Land art

Happening

Performance

Videoart

Aktivismus

Joseph Beuys – I Like America and America Likes Me, 1974

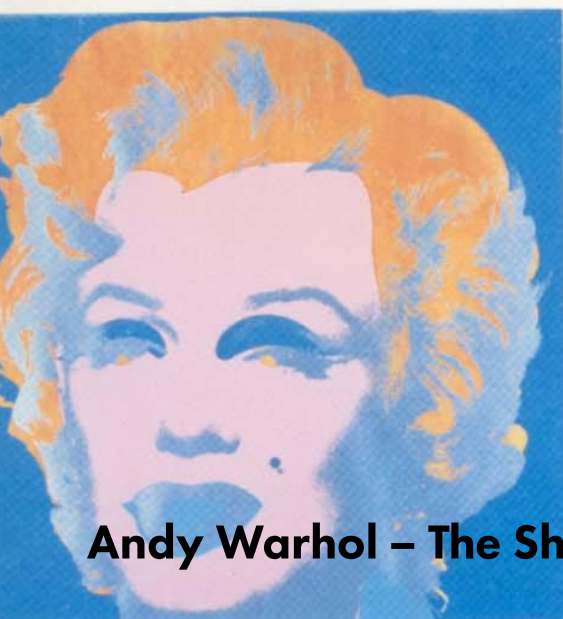
Abstraktní expresionismus

The image shows a dense, abstract painting by Jackson Pollock, titled 'Convergence'. The composition is a chaotic and energetic interplay of colors and textures. Dominant colors include vibrant reds, blues, yellows, and whites, which are splattered and dripped over a dark, textured background of black and brown. The brushwork is highly gestural and non-representational, characteristic of the Abstract Expressionist style. The overall effect is one of intense movement and emotional intensity.

Jackson Pollock – Convergence, 1952

Pop art

„Každý z vás může být slavný na 15 minut.“ – Andy Warhol

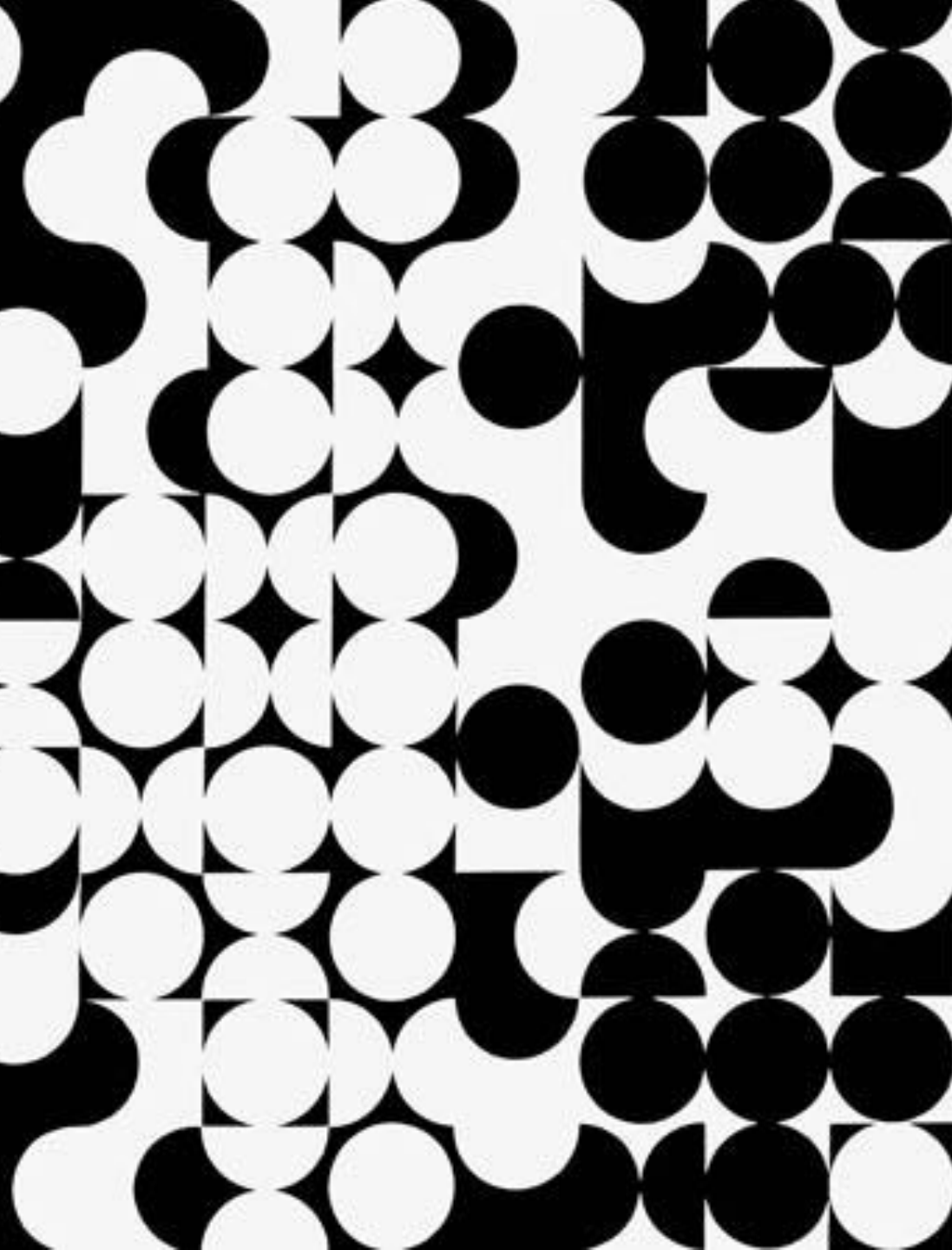

Andy Warhol – The Shots Marilyn, 1964

Op art

Bridget Riley– Fall, 1963

Zdeněk Sýkora

Lumino-kinetismus

Frank Joseph Malina – Cosmos, 1965

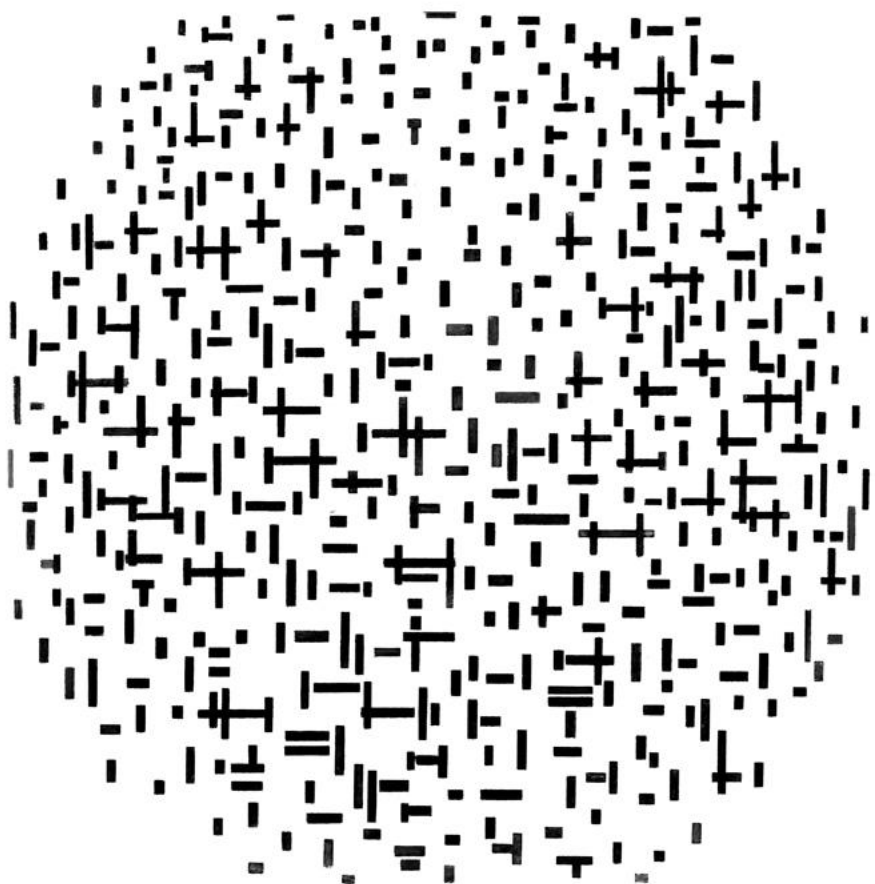

Cyber art

Společně s kybernetikou se objevila také další disciplína – výzkum umělé inteligence reprezentovaný britským matematikem Alanem Turingem a jeho esejí „*Computing Machinery and Intelligence*“. Nicolas Schöffer provedl zasazení kybernetických objektů do uměleckohistorického kontextu, zdůrazňuje význam nepředvídatelnosti jako hlavní podobnosti kybernetických aparátů s živoucími tvory. V roce 1956 navrhl CYSP 1, jehož pohyby byly ovlivňovány světlem a zvukem přicházejícím z okolí.

Computer art

M. A. Noll – pokus s obrazy generovanými počítačem a srovnání s obrazy Pietta Mondriana. Sto znalých respondentů posuzuje pravost díla a vyjadřuje estetické preference. Jen 28 respondentů správně rozpoznalo pravého Mondriana. 59 respondentů preferuje Nollův počítačem vytvořený výsledek.

Konceptuální umění

chair, n [from v; *chaire* (seat) and *day*;
[et] *cathedra*, *cathefal* (adj) and n, *cathestris*;
[et] *Archa*, *Archa*, q.v. *sq.*

1. *Ch* *Archa*, a seat [cf *Archa*, to sit, and
sit, *F* *Archa*, combines with *Archa*, down [cf the prefix
Archa], to form *Archa*, a backed, four-legged,
often two-armed seat, whence *L* *Archa*, *LL*
Bishop's *Archa*, *ML* professor's *Archa*, hence dignity,
as in 'to speak *ex cathedra*', as *Archa*—or as if
from—a professor's *Archa*, hence with authority.
L *Archa* has *LL-ML* adj *Archa*—see *sq.*
CATHEDRAL; and the secondary *ML* adj *Archa*;
Archa, whence *F* legal *Archa*;

**Konceptuální
umění je druhem
umění, jehož
materiálem jsou
myšlenky.**

Harry Flynt (Fluxus)

Joseph Kosuth – One and Three Chairs, 1965

Land art

An aerial photograph of the Spiral Jetty, a large-scale land art installation by Robert Smithson. The artwork is a massive, circular, multi-layered structure made of dark rocks, spiraling out from a narrow strip of land into a shallow, reddish-brown lake. The surrounding landscape is arid, with sparse vegetation and distant mountains under a clear blue sky. Several small figures of people are visible on the rocks, providing a sense of scale to the immense size of the artwork.

Robert Smithson
Christo a Jeanne-Claude
Robert Morris
Andy Goldsworthy

Umělec rezignuje na zachování díla, na galerijní provoz a na trh s uměním. Vyvazuje umělecké dílo z odvěkého antropocentrismu — překonává lidské měřítko i perspektivu a přibližuje se tak k spiritualitě prehistorických staveb (Stonehenge, Nazca).

Robert Smithson – Spiral Jetty, 1970

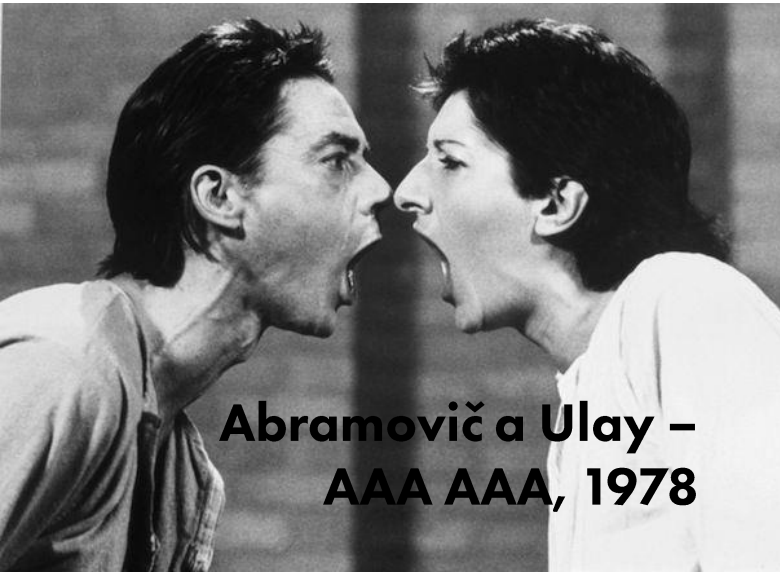
Land art

**Christo and Jean-Claude – The Pont Neuf
Wrapped, 1975-85**

Performance

Chris Burden
Marina Abramovič
Yves Klein
Orlan
Caroline Shneeman
Bruce Nauman

**Abramovič a Ulay –
AAA AAA, 1978**

Chris Burden – Trans fixed, 1974

Happening

Alan Kaprow – Yard, 1961

Videoart

Woody Vasulka – C-Trend, 1974

Videoart

Nam June Paik – Family of Robot, 1986

Videoart

Bill Viola– The Crossing, 1996

Postmodernismus

Jeff Koons – Michael Jackson and Bubbles, 1988

Postmodernismus

Eklecticismus, citace, pluralismus, konec univerzálního lineárního pojetí

Atmosféra konce milénia

Guggenheim museum – Frank Gehry, 1997

Aktivismus

Ztohoven – Výbuch, 17. 6. 2007

Aktivismus

Shepard Fairey – Make Art not War, 2002

Street art

Banksy – Follow Your Dreams – Cancelled, 2001

Street art

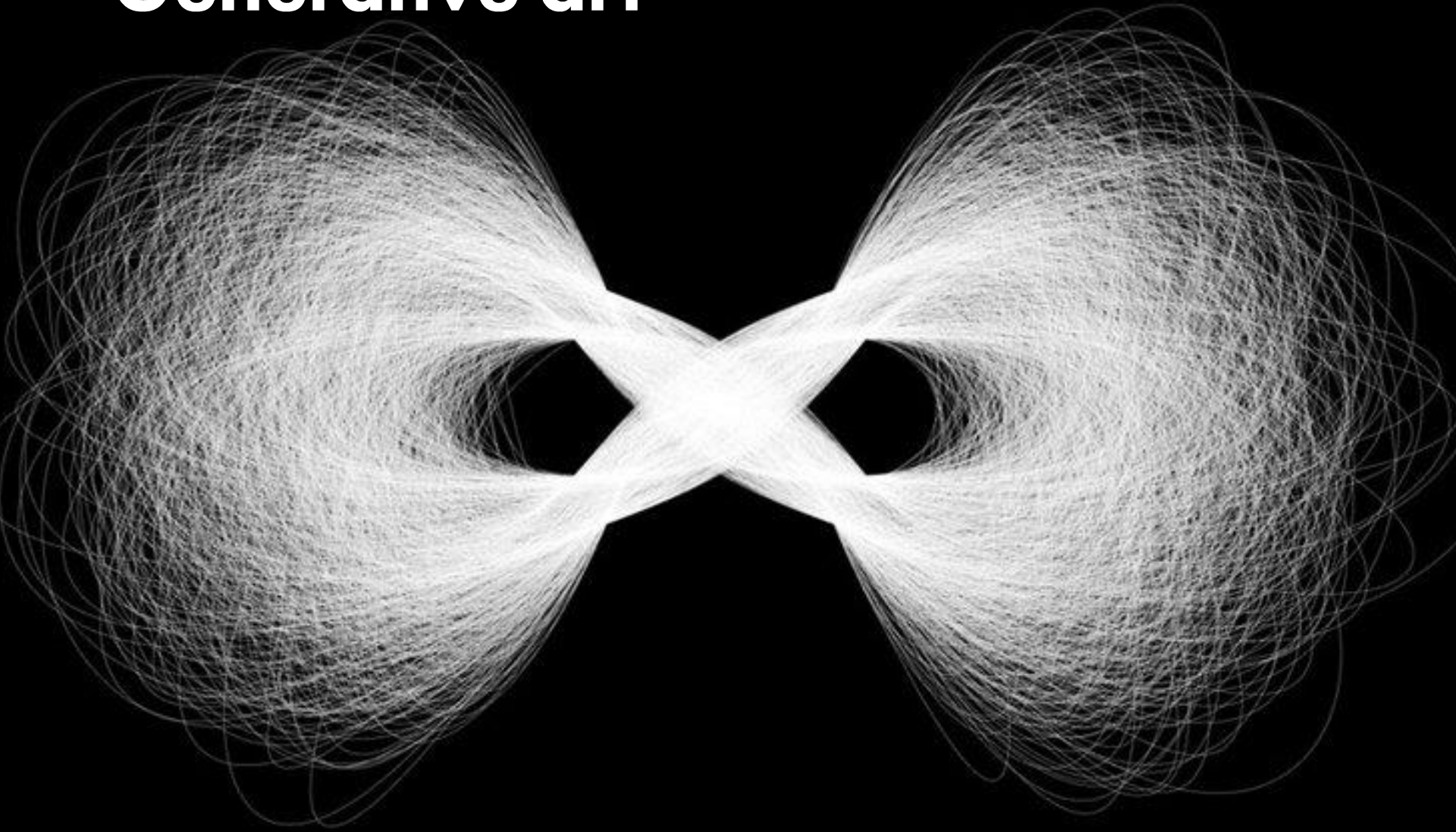
SpY

Dismaland

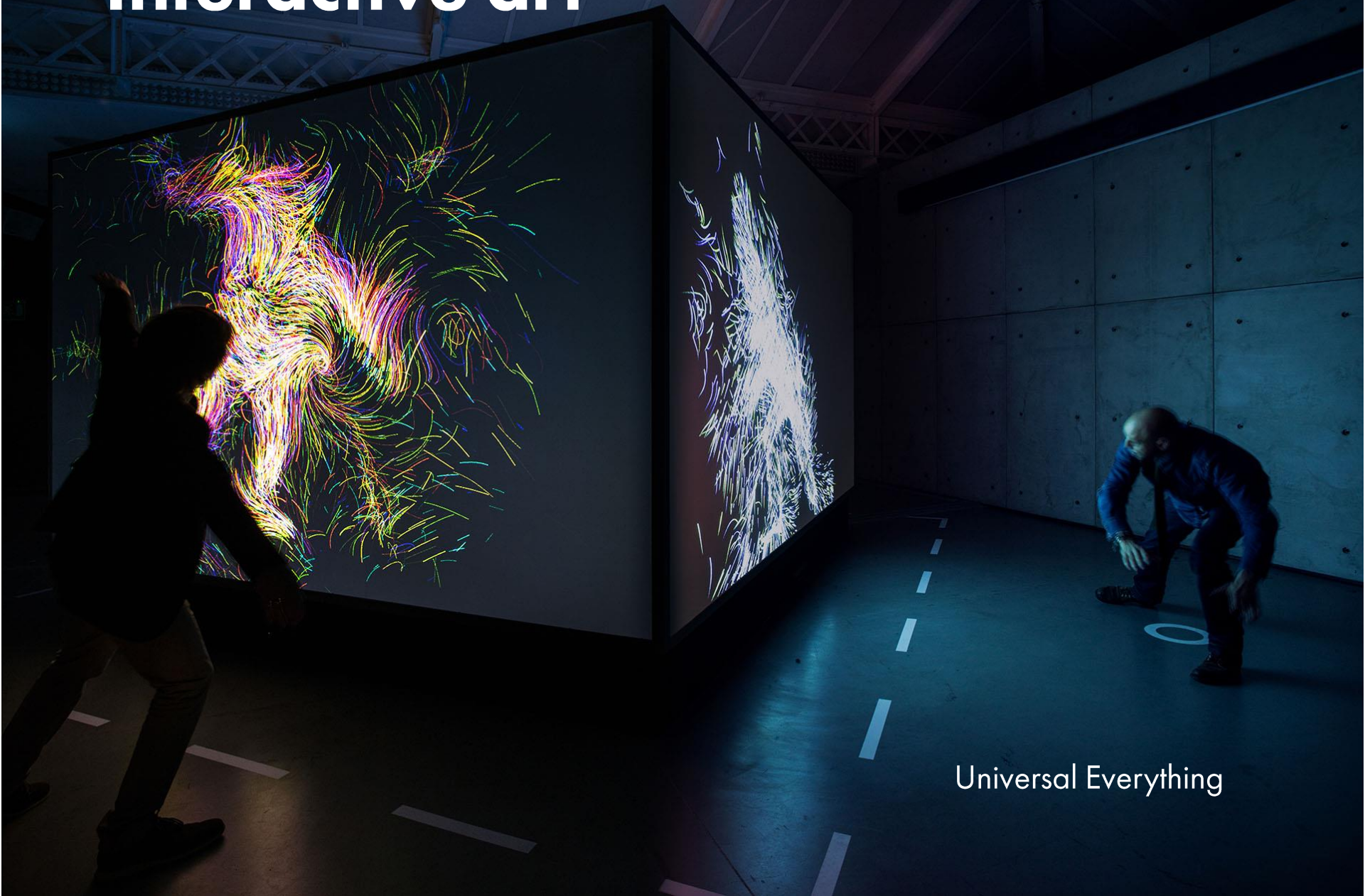

Generative art

AI Infinity - John Maeda, 1994

Interactive art

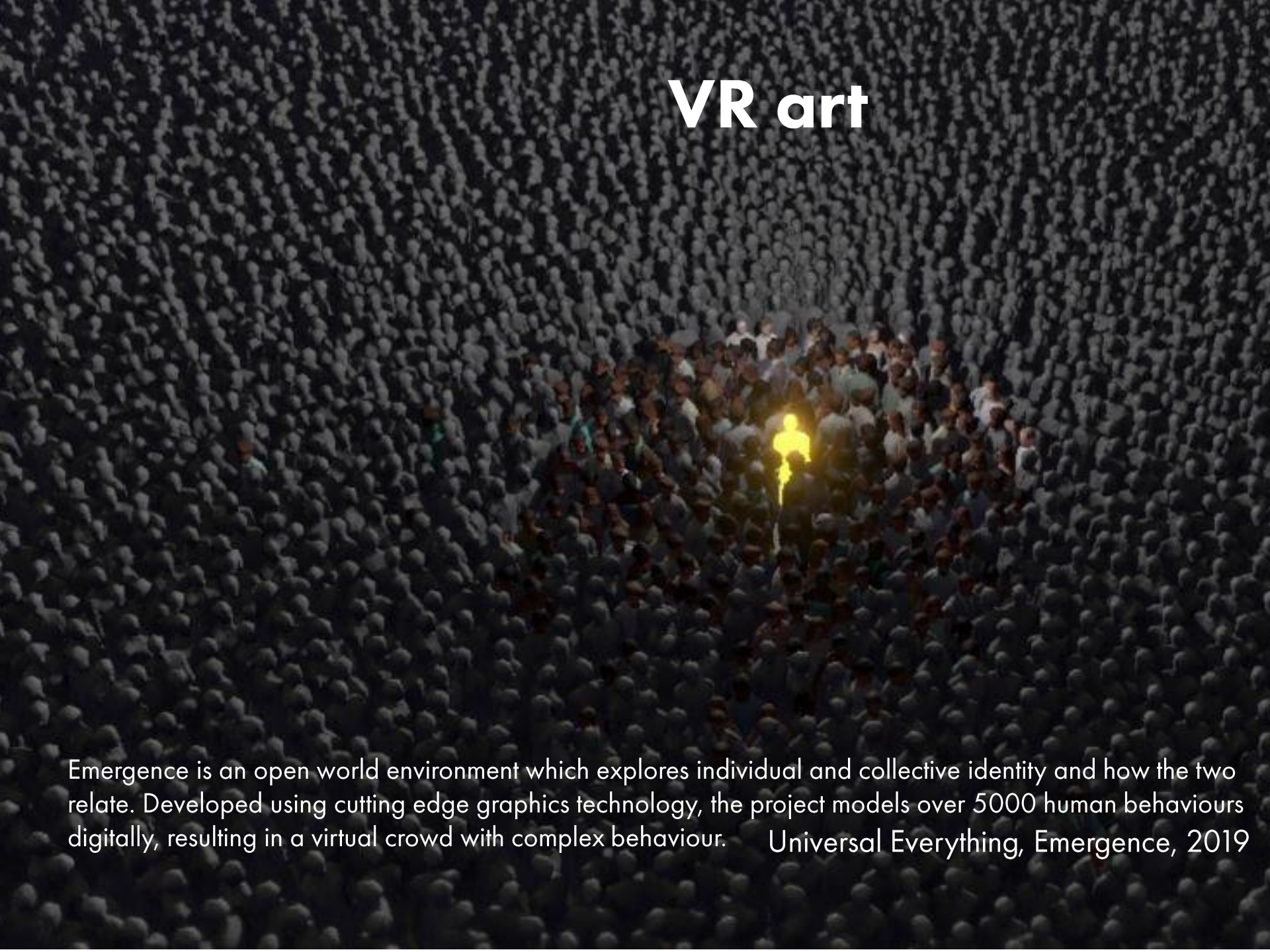
Universal Everything

Interactive art

Universal Everything, Zaha Hadid a Samsung

VR art

The image depicts a vast, dense crowd of people, likely a virtual crowd, filling the frame. The individuals are rendered in a dark, monochromatic style, making them blend into the overall texture of the crowd. In the center of the crowd, there is a bright, glowing yellow light source, possibly a fire or a powerful light, which stands out prominently against the dark background. The overall atmosphere is one of a large, complex, and somewhat chaotic gathering.

Emergence is an open world environment which explores individual and collective identity and how the two relate. Developed using cutting edge graphics technology, the project models over 5000 human behaviours digitally, resulting in a virtual crowd with complex behaviour. Universal Everything, Emergence, 2019

POUŽITÁ LITERATURA A ODKAZY

DE MICHELI, Mario. *Umělecké avantgardy dvacátého století*. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství krásné literatury a umění, 1964. 378 s.

FLUSSER, V. *Do universa technických obrazů*. Praha: Osvu, 2001. 162 s., 1. vyd. ISBN 80-238-7569-8

GOMBRICH, Ernst Hans. *Umění a iluze: studie o psychologii obrazového znázorňování : Art and illusion (Orig.)*. Přeložila Miroslava Tůmová. Vyd. 1.

HOCKNEY, David. *Tajemství starých mistrů*. 1. vyd. Přeložila Kateřina Zvelebilová. Slovart, ISBN: 80-7209-474-2

MCLUHAN, Herbert Marshall. *Člověk, média a elektronická kultura: Výbor z díla*. Přeložila Irena Příbylová, Martin Krejza. 1. vyd. Brno: Jota, 2000. 424 s. ISBN 80-7217-128-6.

RUSH, M., *New Media in Art*. 2. vydání. Londýn : Thames and Hudson Ltd, Londýn, 2005, ISBN: 978-0-500-20378-1

POUŽITÁ LITERATURA A ODKAZY

Pavel FABUŠ, Co jsou to nová média?

http://www.literarky.cz/index_o.php?p=clanek&id=3182

Stanislav Hubík, TECHNICKE OBRAZY A VZDĚLÁVÁNÍ

<http://www.flusserstudies.net/pag/05/Technicky-obraz.pdf>

<http://www.artalk.cz>

<http://artycok.tv>

<http://www.moma.org/>

<https://www.mumok.at/en/collection>

<http://www.metmuseum.org/>

Universal Everything Walking City (Citizens)

<https://vimeo.com/96509736>

<https://universaleverything.com/projects/future-you>

https://www.youtube.com/watch?time_continue=4&v=Rvnxb-dfQ-s&feature=emb_logo

<https://www.seditionart.com/magazine/universal-everything-emergence?lang=zh>